

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

De ipso Bono. Cap. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

De ipso BONO.

CAP. III.

Psi vni, eminentissimo, ac insolubili nexu iunctum est Bonum, & Pulchrū: quæ tria re idē sunt, sola ratione, nostroque intelligendī modo distinguuntur: In quo nexu eminet Vnū, tāquam caput omnium; mediat Bonum; ex bono Pulchrum refulget. Explicato vno, sequitur, vt de bono agamus. Preclarum, & Illustre est ipsum bonum, cū eius splendore fulgeant omnia; latissimum est eius imperiū, cū suas vires effundat per omnia, ac omnia sibi subiiciat; immēsa est vis eius, cū omnia intinē, latenter, ac vehementissimē ad se trahat. De quo id primò considerādum occurrit, quòd apud nonnullos ex Platonīcis ipsum bonū dupliciter vsurpatur: primò pro vniuerso bono, quod est supra Ideas, Idearumq; est origo, & ab ipso vno sola ratione distinguitur: secundò pro Idea boni ad mentem pertinente; in qua cū Idearum multitudine inueniatur, etiam cēsēt Ideas boni, & pulchri ab aliis distinctas inueniri. Bonū simpliciter, inquit, esse auctorem omnium, vt bonorum, ita pulchrorum. Bonum Ideale solūm asserunt esse principiū quarundā consequentium perfectionum, munere quarum res eis participantes bonæ nuncupantur. Primum bonum non distinguunt à pulchro; boni vero l.

rò Ideam ab Idea pulchri seiunctam affirmât. Hanc sententiam ego minimè approbandam censeo: primò, quia bonum est communis natura, & fundamentum omnium Idearum; nò autem est forma vna ab aliis distincta: Insuper Ideæ ad mentem pertinentes solùm sunt specierum, non generum; Bonum verò non vna species est, sed quoddam veluti commune genus: Prætereà quæcunque conueniunt Deo, ea ita se habent, vt sint veluti fontes, & communia principia aliorum, & per omnia alia effundantur; & proptereà eorum in mente distincta Idea non est ponenda; non enim vna Idea est principium alterius: Et proptereà colligo, vnus, boni, & pulchri, ex Platonis sententia, in prima mente non dari Ideas distinctas, vt dantur aliorum; sed hanc Trinitatem esse fontem, & genitricem omnium Idearum, ac Ideas omnes his participare. Ideò omnes Ideæ nuncupantur vniformes, boniformes, & pulchriiformes; & iure quidem: quoniam id vnum, bonum, & pulchrum, quæ in Deo indiuiduè iuncta considerantur; in mète deinde in varias quasi formas effunduntur, & distribuuntur. Proptereà rectè Plotinus lib. 7. sextæ Enneadis asseruit, mentem sibi comparasse spectacula boniformia, cùm primùm ipsam boni naturâ contemplaretur; ac in super mète conuersam per actum vitalem ad bonum, fieri boniformem; & ob formam suam multiplicabilem, vnum boni donū in formas

*Idea nomen
trif. accipitur
apud Platone.*

Hic in Sardo.

plurimas deriuasse. Quòd si à Platone frequēter de boni Idea fit mentio, adeò vt videatur Ideam boni in mente distinctam ab aliis considerasse: Afferendum est, Ideæ nomen apud Platonem ad varia extendi, & non semper denotare Ideas inter se distinctas ad mentem pertinentes. Accipitur nonnunquam Ideæ nomen cum depreessione; vt dum in homine asserit duas primas Ideas inueniri ducentes hominem, nonnunquam in propria acceptione, & forma; vt dum loquitur de Ideis mentis: aliquando verò in eminentia; vt quando boni, pulchri, & vnius asserit dari Ideas. Ipsum itaque eminentissimè bonum, nonnunquam dicitur Idea boni; cùm sit purum, & sincerum bonum, initium bonorum omnium, ad quod conuerti debemus, dum exactum bonum cognoscere, imitariue cupimus: Hoc sublime bonum, ex Platonis, Plotini, Numeniiq̄ue sententia, non est proximus Mundi Artifex; sed Artificis mundani Pater, Mundiq̄; finis: nam ipsum bonum, ac bonum simpliciter, id esse dicitur: à quo omnia, quæ verè sunt, proximè manant; quo omnia egent; quod nullius est egenum; ipsum sibi sufficiens; nil penitus appetens; mensura omnium, atque terminus; cuius boni tria potissimum sunt munera, vnitatis, essentia, species: quæ tria in omnibus modo aliquo inueniuntur, cùm in omnibus ipsius boni aliquid refulgeat; ac vbi ea tria sunt vera, ibi verè bonū reperitur. Academici iure meri-

to, dum boni nomen explicant, tria ad ipsum pertinere affirmât; nempe, vt sit admirandum, amandum, atque suaue: admirandum est, quia nos excitans, diuertensque ab aliis, ad se conuertit: amandum, quia cognoscitur sub ratione boni, nati à nobis frui: suaue, quatenus eorum cum incomparabili gaudio implemur. Similiter ferè ratione ab Orpheo ipsum bonum nuncupatur initium, medium, & finis; via, veritas, & vita; ac insuper nedum bonum, verum etiam pulchrum, & iustum: quæ eminentissima Trinitas, tot modis refulgens, tot formis sua munera patefaciens, ipsum vnum non destruit; quinimo eius præstantiam patefacit. Eadem Trinitas illamet censeretur debet cum ea, quæ à Pythagoricis rerum omnium perfectio, & mensura posita est, Hoc in loco nos fugere minime debet, quod dum ipsum bonum nuncupatur veritas, & vita; id intelligi debet modo causæ, non modo formæ: nam si ad formam respicimus; ipsum bonum, vt est supra intellectum, intelligibile, & essentiam; ita est supra veritatem, & vitam: veritatis enim forma, in forma entis refulget; adeo, vt sine contradictione ipsum bonum sit, & non sit veritas, & vita: Insuper cum Trinitas, & vnum in Deo refulgeant; non propterea est quid nouum, vt perperam contra assertores Trinitatis inuehitur Auer. 12. Metaph. 39. de quo potius putandum censeo, quod malè intellexerit veram Christianorum de Trinitate sententiam, & per inania aduersus

cam institerit; quàm quòd reiecerit fictã quo-
 rundam de Trinitate opinionem, vt multi pro
 Auerrois defensione affirmãt. Auerroes enim
 nec Christianam, & veram; nec aliam com-
 mentitiam Trinitatem Deo cõuenire censuit.
 Ipsum bonum nõ ita se habet ad ipsum vnum,
 vt duo ex eis consurgant principia rerum: ea-
 dem enim est vnus, & boni amplitudo, atque
 potestas: Insuper primum principium om-
 nium, atque finis, non actione prorsus vlla bo-
 num est; sed ipsa eius prima, simplici que na-
 tura, quæ accommodatissimè imagine Solis
 designatur: propterea Sol corporeus nũcupa-
 tur sensibilis imago insensibilis Dei. Hinc tri-
 plex Sol apud Academicos consideratur; Di-
 uinus vnus, alter intellectualis, tertius sensibi-
 lis: ipsum bonum est Sol Diuinus, qui est Sol
 vtriusque subsequentis Solis: cui succedit
 Mens, quæ est Sol intellectualis, imago quæ-
 dam, latens tamen, Diuini Solis: postremus
 est Sol corporeus, imago sensibilis, cum diui-
 ni, tum intellectualis Solis. Insuper vt lux So-
 lis generat, calefacit, & perficit; ita ipsum bo-
 num sua fœcunditate cuncta producit; sui de-
 siderio, & amore inflammat; ac demum fla-
 grantia perficit. Præterea, vt non recipitur lux
 in re terrea, sed in perspicua; ita bonum lon-
 gè abest ab impuro, & terreo; vel potius hæc
 lógè absunt ab eo. Inquiunt Peripatetici ens,
 & bonum inter se conuerti. Negant hoc Aca-
 demici,

Sol 3. r

demici, & inquirunt neque ipsum bonum esse ens, neque è cõuerso; sed ipsum bonum supra ens collocari, eiusque esse principium. Lis pendet ex diuersa cum boni, tum entis acceptione, vt cõsideranti redditur notum, & infra ex mentis explicatione clariùs elucescet.

*Defenditur Plato à calumniis Peripateticorum
de IDEA BONI.*

CAP. V.

T clariùs elucescant pertinentia ad bonum, & sententia Academicorum illustrior reddatur; considerandum est, quòd Plato in 6. de R. P. inquit: Boni Idea est maxima disciplina; qua quidem & iusta, & alia si vtantur; vtilia, & conducibilia fiunt; atque hoc me dicere fermè velle scito, & istud præterea, quòd ipsam non sufficienter cognoscimus: si verò ipsam nescimus, & sine ipsa alia quam maximè nouerimus, scito nullam ex aliis nobis vtilitatem fore; sicut neque prodesset nobis quicquam, quod sine bono possideremus. hæc Plato. Similem quoque profert sententiam in 7. de R. P. inquiens: Arbitror in ordine ipso intelligibili, boni ipsius Ideam supremam existere, vixque videri; si autem visa fuerit, asserendū eam omnibus omnium rectorum, atq; bonorum causam esse; cū ipsa in loco visibili lumen creauerit, & luminis auctore; in ipso verò intelligibili regnet